

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an	20 cor.
pe 6 m.	10 cor.
pe 3 m.	5 cor.
pe o lună	2 cor.

Nr. 1 de Duminică pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un și garnison: prima dată la
ziua; a doua oară 12 bani; a treia
oară 3 L. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile
se pot lua și pe plăți înaltele la Arad.

Telefon pentru oraș și orașele învecinate

Căsuțele de scrisoare nu se primesc

O nouă primejdie.

Viena, 10 Martie a. c.

Vin a vă semnala o nouă primejdie ce se ivește pe orizontul politicii pentru poporul nostru.

În cursul audiențelor bărbaților politici maghiari, la Împăratul alaltăieri a fost primit și contele Apponyi. El a propus M. Sale un nou mod de a rezolvi chestia armatei. Se știe că în starea actuală a crizei numai punctul acesta forma încă greutatea în calea formării unui cabinet.

Opoziția cere cu ori-ce preț comanda ungurească în armata noastră și tocmai punctul acesta întimpina o rezistență hotărâtă înaintea coroanei. În vreme ce în celelalte chestii să ajunsesse cel puțin pentru un moment la o înțelegere prealabilă, aici convența pareă exclusă din amândouă părțile și criza ajunsesse la un «punct mort».

Acuma contele Apponyi propune o soluțiune care va mulțumi amândouă părțile. Ungurii vor ceda în aparență renunțând (de sigur numai de-ocamdată și nici decum în chip definitiv) la comanda ungurească, dar în schimb vor avea o chestie care în realitate înseamnă maghiarizarea regimentelor din Ungaria. Concesia aceasta de sigur e o consideră ca o nouă fază ce pregătește și conduce cu necesitate la comanda ungurească.

Nu cunoaștem încă noua soluțiune dar ea este ușor de ghicit. Eată ce scrie «Neue Freie Presse» cu privire la acest nou argument: «Amănuntele soluțiunii nu se cunosc încă. Totuși se zvonește că s'a

găsit o modalitate în rezolvirea chestiunii care nu va atinge de loc valoarea militară a armatei, dar totuși se va face un pas însemnat înainte pe drumul către scopul urmărit cu deosebire de opoziție, prin adoptarea limbii ungurești: maghiarizarea ținuturilor locuite de naționalități».

Care poate fi această misterioasă soluțiune?

Dacă ne amintim că ideea a pornit dela contele Apponyi, nu poate fi grea de ghicit. Ea a fost propusă de organul lui Apponyi, de «Budapesti Hirlap» unde s'a pledat în mai multe rânduri, pentru ea. Aceste articole au apărut pela sfârșitul marelui obstacolu de sub Héderváry și Tisza. În ele se cerea ca regimentele originale din Ungaria să fie distruse în compoziția lor actuală. Ele să nu mai formeze niște unități de limbă în care limba majorității să fie limba instrucției (Regimentssprache). După propunerea lui «Bud. H.» contingentul de soldați maghiari să fie astfel repartizat în regimente încât în fiecare regiment elementul unguresc să fie în proporție de 50%. Având unguirii majoritatea cel puțin relativă în sinul fiecărui regiment în parte limba regimentului va trebui să fie cea ungurească în toate regimentele recrutate din Ungaria. Dacă afară de aceasta cele mai multe regimente vor fi staționate prin garnizoane ungurești în timpul serviciului militar, soldații maghiari vor învăța de voie de nevoie ungurește și vor dobândi «o idee justă despre puterea și prestigiul statului unguresc». Ei nu vor mai îndrăzni să se împotrivescă mai târziu statului și culturii ungurești înțelegând că ori-ce

împotrivire este zadarnică față cu o putere atât de covârșitoare. Împrăștiindu-se pe acasă, ei vor duce cu ei limba ungurească care în curând va fi răspândită în cele mai depărtate cătune din munții Ardealului. Ei vor împrăști pe acasă și respectul, teama de nebiruință, putere a statului unguresc și «agitatori» naționalităților nu vor mai găsi teren prielnic agitațiilor lor.

Dacă aceasta este soluțiunea lui Apponyi — concludsiunile sale din «Bud. H.» și încă o propunere făcută anul trecut în delegațiunii fac să apară aceasta foarte probabil — atunci ce va rupe în mod brusc ultima legătură de simpatie dintre poporul nostru și armată. Instrucția făcută în limba națională a soldaților și compoziția regimentelor pe baza ținuturilor geografice, a fost un element de putere pentru armata noastră. Ele înlezneau instrucția, măreau deci valoarea militară a armatei și îndulceau amarul anilor de «cătănie» prin faptul că soldații zmulși dela vetrele lor nu să simțeau atât de străini între compatrioții și conaționali lor.

Tot contele Apponyi a propus anul trecut în delegațiunii ca soldații maghiari din regimentele «ungurene» să primească instrucția în limba maghiară atunci când vor cunoaște limba ungurească. Propunerea o fost acceptată în delegațiunii și de atunci bieții soldați Români când au nenorocirile de a mărturisi că înțeleg câte-va cuvinte ungurești, sunt chinuți cu instrucția ungurească, pe care nu o înțeleg aproape de loc. Propunerea aceasta a lui Apponyi, pe atunci puțin luată în seamă de presa noastră, indică soluțiunea de acum în mod forte trans-

FEMEÎ IDIOATE.

De

Dr. Oláh Gusztáv,

directorul institutului de psihiatrie.

Să nu credeți, că e vorba de ființele naive, pe care D-Voastră aveți obiceiul a le lăuda, că „sunt niște suflete foarte bune sărmanele” și apoi de loc vă și gândiți la mărghinul lor cerc de vederi cu hainele de copii și cu sticlele de compoturi, ci să vă aduceți aminte de femeile despre care vă obișnuiți a zice:

— Apoi, doctore dragă, dacă și femeia asta este stupidă, atunci toate femeile rele sunt stupide, atunci multe femei s'ar putea trimite în sanatoriu.

Apoi, zău, s'ar putea, o recunosc. Dar să înțelege, eu fiind psihiatru, în chestii de aceste nu sunt competent; pentru-că D-Voastră mai aveți o frază predilectă, că psihiatru descoperă în fie-care om ceva defect de intelectualitate, când, vezi, perfect nici așa nimeni nu poate fi. E un lucru curios, dar într'adevăr așa e, că noi psihiatrii ne închipuim, că la de aceste ne înțelegem mai bine, precum și inginerul e de credința, că dânsul se înțelege mai bine la facerea podurilor, de cât alt onorat public mare. Apoi fiți buni și lăsați-ne pe noi în credința aceasta.

Noi știm, că aici e vorba de o boală. Și mai știe încă cine-va; muma bolnavei. Dar, că peste ce calvarie de suferințe trec părinții, până-ce se conving, că fiica lor e bolnavă, e greu chiar s'o și închipui. Ci văd, că fiica lor nu este într'adevăr stricată; pentru-că nu e stricată

asa, cum sunt altele. Cu câtă dragoste se știe lega de tine, și tot atunci comite un ceva atât de straniu, atât de neobișnuit și în sine fără ori-ce sentiment mai nobil, în cât te îngrozești, ceea-ce stă într'o contradicție ne explicabilă cu manifestarea pasionată a iubirei sale de fiică. Mintește, dar nu din interes, ci din instinct, denunțările ei făcute fără voie și luate din aer, povestirile ei sunt atât de detaiate, în cât îți vine să crezi, că este imposibil, ca ea să le fi compus, și pentru aceasta eără și eără îți crezi, ear rezultatul e — neînțelegeri teribile, pedepsirea nevinovaților și ceartă nereparabilă în întreaga nemotenie. Și în aceea vârstă poetică, când un farmec misterios pătrunde sufletul tuturor fetelor, dânsa, numai dânsa rămâne nepătrunsă de acest farmec.

Mamă-sa și-aduce aminte cu uimire, ce altă ființă eără ea în vârsta aceasta. Și totuși, la aparență și ea arată aceeași glorie, care se radiază în vârsta aceasta după fruntea fie-cărei fete. Toate îi stau într'ajutor să înșele, și toată ființa ei este o minciună mare. Aici totul e o minciună, mințește natura, mințește viața și mințește moartea. Pentru-că ființele aceste nici prin jertfărea vieții lor nu pot dovedi, că ar avea dreptate. Femeia imbecilă e în stare să-și dea viața cu o ușorătate de necrezut ca și cum geniul rasei prin ușorarea sinuciderii ar fi sădit un oare-care scop de selecțiune de sine în aceste materii la văzut prețioase și pline de viață, dar fără nici un preț pentru scopurile mai înalte de rasă. Totul, chiar împrăjările esterne ale sinuciderii lor sunt puse la cale cu o posă cu un rol oare-care, prin minciuna ne-

conștie grupând adese întâmplările într'un eveniment duios și tragic.

Din împrejurarea, că psihiatru știe și spune, că femeile aceste sunt bolnave, scapă multe de închisoare spre plăcuta lor surprindere. Dar fiind-că nu stupiditatea lor le împedecă să înțeleagă, că sunt stupide, văd în psihiatru sau un om pe carele dinsele l'au tras frumos pe sfoară, ori o unealtă gata, care sub titlu de stupiditate le scoate din hal; ear în procedură însăși văd o instituțiune modernă aflată de cultura, ce progresaază, direct pentru ca doamnele și domnișorii vinovați prin trînsa să scape de urmările conflictului cu codul penal, chiar așa ca și cum s'a inventat cocainul contra durerilor corporale. Sanatoriu nu-l pătiază o-noarea. Ba, după cum cred dinsele, fiind instituțiune modernă a claselor mai înalte, își câștigă chiar o cvalificațiune socială.

O foaie umoristică a adus odată o figură de tot originală, pe un cutare Weiss, pe care-l fumigau toți ca pe un atare, când de-odată un prieten de a lui Weiss arăta societății, că Weiss nu este numai un simplu Weiss, ci este un astfel de Weiss, care pentru oare-care afacere, în care figurau Monte-Carlo, dame de orfeu și o istorie cu cambii, a fost deja și în sanatoriu internat ca idiot, și la moment se ocupară toți de dânsul și pe astfel cvalificatul îl primiră acum în societate.

Ajungând odată în sanatoriu, doresc îndată să iasă de acolo. Zic, că sunt reținute pe nedrept. Acum dinsele strigă mai tare, „cu mintea deplină în balaucă” și uită, că cu mintea sănătoasă acum ar șede în pușcărie.

parent. Și ea conține aceiași idei: maghiarizarea prin armată și desființarea limbii de instrucție nemaghiare, menținându-se prin comandă nemțească aparența unității armatei comune.

Se pare deci că și de astă-dată — ca și pe timpul obstrucției de sub Tisza — condițiunile de pace vor merge tot pe socoteala noastră. Când doi să ceartă — al treilea plânge și plătete.

Dacă noi nu am fi stat în pasivitate de atâta timp, dacă am avea un puternic și număr os partid național în parlament cu un trecut de 20—30 de ani, oare ar fi îndrăznit adversarii nostri să facă un atentat atât de temerar și cu atâta suverană nesocotire a noastră asupra limbii și naționalității noastre?

Cine mai poate să se îndoiască în împrejurările acestea de necesitatea activității noastre? Până acum în cazuri de acestea priveam cu ochii plini de blândețe neputincioasă la călăul ce sta să ne junghie.

Astăzi toată nădejdea, toată mângăierea noastră este la deputații nostri. Gh.

CRIZA.

Audiențele din Viena s'au terminat. Eri a fost mare liniște în politică. Lista de nume, care circulă în public cu privire la persoana viitorului *homo regius*, n'are decât valoarea combinațiunii. Andrassy Gyula, Wekerle Sándor, Darányi Ignác și un om nou chiar, Szogyény Marich László, ambasadorul din Berlin, sunt în primul plan al combinațiilor.

De altfel părerea e, că acum, terminându-se audiențele, Regele va chema la sine doi-trei politiciani, cu cari își va comunica părerea sa, căutându-le esecutor. Regele fixează exact programul de operațiune a guvernului, în care, lăsându-se cu totul la o parte chestiunile militare, se face la celelalte chestiuni, însemnate concesiile. Cabinetul acesta se va forma și în cazul când ar fi avisat să se sprijinească pe *minoritate*, pentru-că Regele dorește să s'absolve pe Tisza cât mai îngrabă.

Dar să nu credeți, că aceste femei idioate de fapt s'ar simți nefericite în sanatoriu. Necunoscând adevăratul dor de casă, ele trăiesc în oareși-care rol, cum în rolul martiriului inimii despoiate de libertate, care numai în libertate se poate simți fericită; își descriu soarta din casa „morților vii” cu cuvinte, ce-ți sfășie inima; cu toate aceste bucurii iau parte la petrecerile din institut, cari pe tine, cel cu sentiment sănătos, te umplu de tristețe; sunt de tot accesibile pentru complimentele banale ale angajaților mai tineri și îndrumă într-una la observarea buneii cuviințe pe doctor, dacă acestă, după părerea lor, și-a uitat de cuvenitul respect: „așa se vorbește cu o damă de societate!” zic dînsele și în același timp leagă pretenție cu subiecte lor multe inferioare, acărora glume grosolane le supoartă cu o toleranță, care întrece și pe cea a servitoarelor de culină.

Din lumea damelor adevărate de salon cari își crează lumea aceasta din jurul lor prin alegerea pretinelor, a cărților, prin cultul continuu al frumosului, prin exersarea de binefacerii, prin poezia orelor de singurătate, deși trăiesc în ea, sunt eschise din ea, căci nu o înțeleg. Colindează ca oarbe prin lumea aceasta, ies oarbe din ea, și nu știu ce lasă în dosul lor. Rolul, aparența falsă le urmărește până la depravare, cea ce altcum numai în ochii privitorilor este depravare, ele însăși de fel nu se schimbă și sunt tot atât de puțin demne de compătimit, cași calul cu frâne și hamuri splendide de curte, după ce a ajuns, să fie cal de omnibus. Acest spectacol numai pentru sufletul privitorilor e dureros.

Contele Tisza în Viena.

Eri, înainte de ameză contele Tisza István a fost primit în audiență la Majestatea Sa.

Motivele demisionării lui Welsersheimb.

Se anunță din Viena, că în ședința de Sâmbătă a Reichsrath-ului, ministrul de landwehr și-a prezentat urmașul în persoana generalului Schönaich. Deputații l'au întrebat asupra motivelor demisionării, la ce dînsul a răspuns, că e *omul tradițiilor vechi și vremurile noi cer oameni noi*.

Ziarul «Politik» zice, că Welsersheimb ca motiv al demisionării sale a dat faptul, că *n'a aprobat concesiunile militare făcute Ungariei* și nici nu vrea să răspundă pentru aceste în Reichsrath. Fostul ministru a mai vorbit despre anumite *servicii rele*, ce au făcut unii, cari au consiliat pe M. Sa.

Din presa Vieneză.

«Neues Wiener Tageblatt» organul democraților din Viena scrie în numărul dela 12 Martie un remarcabil articol referitor la criza din Ungaria, în care solicită program dela partidele coalizate, să se știe în virtutea căruia cer puterea. Partidele 67-iste: poporali, Bánffysti și disidenți, din coalitie se identifică ele cu revendicațiunile kossuthiste, date pe față și în șirul audiențelor, ori cum să ne explicăm coalitia lor cu kossuthiști? Zice, că este duplicitatea cea mai frivolă ce se face față de cealaltă parte a Monarhiei și cu Monarhul, în atitudinea aceasta a partidelor din coalitie.

Statuia lui Șaguna.

Marele arhiepiscop Andreiu baron de Șaguna este cea mai strălucită figură nu numai între *prelații* români, dar și în istoria vieții noastre politice Șaguna ocupă loc de frunte. Faptele lui sunt un moment neperitor și câtă vreme va trăi neamul românesc, numele lui Șaguna nu va fi nici el dat uitării.

Cu toate acestea, trebuia și noi să ne închinăm obiceiului și să dorim ca să i-se ridice lui Șaguna monument, o statuie, care să fie mărturie a grațitudinii și dragostei

noastre pentru el; numele lui rămâne el altfel nemuritor.

Îndeosebi acum, după ce s'a ridicat teatrul din Sibiu, cei competenți trebuie să se gândească la monumentul lui Șaguna.

Aflăm cu deosebită plăcere, că la Sibiu nu numai se agită chestia ridicării statuii lui Șaguna, dar că marele sculptor din România, *Constantin Bălăcescu*, autorul statuii Mircea Voevod (din Tulcea), alui Tudor Vladimirescu (din T.-Jiu) și alte multe monumente, a fost însărcinat să studieze chestia și să prezinte un plan.

Este dorință generală între Români să vadă odată statuia lui Șaguna gata. Și, sigur, dată să o execute sculptorul Bălăcescu, statuia va fi deamănă de memorabil strălucitului prelat.

Războiul ruso-japonez.

Capitularea Rușilor.

Mucdenul a căzut. Desperarea țarului.

Orașul de odihnă al dinastiei Chineze Mucden a fost poate cea mai mare stație vărsării de sânge în acest război. Armata rusă a tulit-o la fugă, ca și o cireadă în prăștiată, ear Japonzii îi vinează de dinapoi fiindu-le mila de așa goană nebună.

De două săptămâni nu se știa, al cui Mucdenul. Sfortările au fost mari. Pe un foarte vast teritoriu mai mult de o jumătate de milion de oameni vărsa foc și moare unul asupra altuia. Bătălia dela Mucden are episoade foarte crâncene, căci a fost o tălie, șir de lupte și nu o încercare singuratică.

Bătălia cea mare s'a dat cu înfrîngerea Rușilor. Puterea lor în extremul Orient vine acum disparentă. Autocrația rusească suferit înfrîngerea dela Mucden. Și poame micul Japonez a luptat nu numai pentru libertatea sa, ci și pentru desrobirea sufletului răsărit.

Tactica militară va căuta să exploateze lupta dela Mucden. Căci tuturor le-a împăcat bine au fost și sunt Japonzii pregătiți. Au foarte bune puști și tunuri. Superioritatea artileriei Japonese te frapează. Tunurile japoneze nu numai c'au fost mai mult

„Nefericirea” acestora apare de regulă în haina unei mari emoțiuni. Emoțiunile într-adevăr mari, amorul mare însă n'are nimic de a face cu aceste fete și femei. Amourile princezelor aduse ca jertfa unor Tolchi, Rigó s'au Gironilor apar a fi mari, cetite, numai în odăile mici ale cusătoreșelor, în fond însă sunt nespuse de mici. Totul este aici sărăcăcios, demn de toată compătimitatea. Jerttele aduse nu dovedesc nimic, pentru-că jertfa numai în ochii privitorilor e mare. După o lume împlinită în mijlocul atențiunilor, a omagiilor, în sineța rafinată a poziției nalte a-ți petrece timpul în hotelurile de o curățenie dubioasă, a fi în contact cu chelnerii neciopliți, a te lăsa să fi supusă interogațiilor riportorilor impertinenți, pentru dînsele abia este ceva deosebire, precum pentru căte-lușul de braț este cu totul indiferent, că-l spală cineva cu sapun fin sau nu.

Lucrul apare cam absurd pentru un psihicist, când atari ființe inspiră pe autorii psihicologi la lucrări scrise cu mare vervă „despre vecinica problemă (neînțeleasă) a familiei”, când caracterizarea este atât de ușoară: stupiditate; stupiditate și ear stupiditate. Cea ce o acoperă, farmecul sănătății corporale, talentul splendid împărțit de natură cu atâta orbire, manierele atât de atrăgătoare nu eschid idiotii, ba e de tot frapant, cât de dese îi sunt accesoriile aceste. Ceea ce apare ca o problemă vecinică (că adecă n'ai putea înțelege caracterul femeii), ca o formațiune misterioasă, (mai adese cași o compoziție a notelor histerice) este numai o oglindă spartă a noțiunii de femeie, cu care nu merită să se ocupe altcineva, decât numai psihicistul.

Nota elegantă a minciunii îndeosebi a inspiră pe câți-va scriitori la descrierea câtor-va femei de aceste. Eroinele romanului „Le dame metense” (Femeia mincinoasă) de Alphonse Daudet a romanului „Rebecca West” de Ibsen sunt femei imbecile. În câte-va figuri de femei ale lui Gyp și Maupasant poți cunoaște stupiditatea bolnavă. Și e drept, că aceste observări ușoare sunt niște capo d'opere ale belletristicii franceze, totuși pentru mine părerea bătrânului meu asistent prețuște mai mult acolo, unde vorba de a-ți da judecata despre o femeie stupidă decât cea a celui mai renumit cunoscător a sufletului femeesc. Sunt mulți cari nu prezintă astfel pe femeile aceste, cași pe cari lumea le ține într-adevăr de bolnave, dar de bolnave de amare de nebunele amorului. E o greșală! Nu este nimic, decât stupiditate. Da, e natural, că amorul e factorul cel mai mare în viața fiecărei femei manifestându-se în sute de forme, adese schimbate la aparență în contrarul; în sintorturi cetice în deliciul de abdicare, în vacanțe factice. Femeia imbecilă rămâne la formele cele mai simple.

Observă și distinge pe ori-ce fecior frumusețea care umblă la casă, dar de fel nu o patimă neînvinșă, ci pentru-că sărăcăcioasă ființa se îndestulește și cu atâta. Altcum în libatul de silă al sanatorului se simt mai bine decât lângă bărbații lor vrednici, care, precum zic dînsele, nici odată nu le-a înțeles. Nemișlegerea. Asta este fraza lor predilectă. Părțile sunt de vină, pentru-că nu le-au înțeles, viața e societatea, în care s'au „amestecat”, devină cel ce le-a sedus și le-a părăsit fără

dar pușcau mai departe și mai bine decât cele rusești. Praf au mai mult Japonese și granate mai bune. Acestea au făcut mai mari pierderi Rușilor și'n bătălia dela Mucden. Liferanți fără scrupul și oficanți păcătoși nu le fură, nici falsifică. Japonese nu cunosc corupția, ci numai patriotismul, care le e lege. Nici unul din ei nu-și înșală neamul. Și apoi Japonese sunt cu mult mai culti, decât Rușii. E într'adevăr de admirat, cum a ajuns repede la o așa cultură. Deci dacă cuvântul *europenesc* însemnă civilizație, atunci Japonese îl merită.

Putea deci să fie altcum de cum a fost? Stejarul era mare și puternic; toți îl admirau și i-se închinau; nimeni nu știa, cât de scorburos e. Răsboiul a arătat, că Rusia e rău scorburoasă.

Sedanul Rușilor.

— 11 Martie.

Berlin. O depeșă a lui P. T. din Petersburg spune, că acolo se așteptau la *catastrofa armatei ruse*. Cei din ministerul de război ziceau, că Kuropatkin cu greu va scăpa. Dar chiar de l'ar prinde pe el și pe armata lui, nu s'ar pune capăt războiului. Țarul e ferm hotărât să continue războiul. O jumătate de milion va trimite în Mandchuria și de va fi de lipsă, el însuși va merge.

Londra. Mornigpost anunță din Washington: După depeșa ambasadorului japonez Grison ministrul de război i-a comunicat, că pierderile japonezilor au fost până în 8 ale lunii cincizeci de mii de oameni.

Londra. «Daily Telegraph» repetă că foaie japoneză Kokumin, că Rușii au pierdut o sută de tunuri. Au perit 150.000 oameni, 50.000 Ruși au fost făcuți prizonieri.

Londra. Lui Standard i-se depeșează din Tokio: *Mai multe corpuri de armată rusești au fost impresurate de japonezi spre nord și au sosit dela Mucden.*

Ultima telegramă a lui Kuropatkin.

Petersburg. Kuropatkin de Joi sara e rănit și izolat; cătră Tielin nu se mai poate

retrage. De Vineri dimineața nu a sosit nici o depeșă dela Kuropatkin. Ultima telegramă a fost: *Sunt impresurat.*

Berlin. Impresurarea armatei ruse a produs mare teamă. Se crede acum, că *Kuropatkin va trebui în câte-va zile să depună armele*, fiind-că altcum Japonese îl măcelăresc.

Kuropatkin e prins.

Londra. Foile din Londra au scos ediții extra-ordinare, în care scriu, că *Kuropatkin s'a predat lui Oyama*. Știrea nu e încă confirmată.

Poporul rus și înfrângerea.

Petersburg. Fiecare vorbește numai de lupta dela Mucden; nimic nu mai interesează pe oameni afară de război. Acum se ia de fapt cert, că *armata rusă e nimicită și că Kuropatkin e prins*. Poporul îi pare rău, numai de marile jertfe de sânge. Comitetul revoluționar începe ear' să lucreze, fiind-că crede, că a sosit vremea pentru eluțarea libertății poporului rus.

Londra. Lui Daily Chronicle i-se depeșază din Tokio, că armatele aripelor sunt spre nord dela Hunho. Coloana lui *Kavamura* înaintează în marș forțat spre nord dela Tieling. *Intraga armată a lui Linewici e nimicită*. Divizia generalului *Ekk*, ce era rezervă, e cu totul tot nimicită. Nimeni nu știe, unde e *Rennen kampf*. La Liaocuaho, *Rennenkampf* a suferit mare bătăie și a pierdut 4000 de oameni; toate tunurile au căzut pradă Japonezilor.

Situația de pe câmpul de luptă.

Londra. Depeșile oficiale japoneze nu oteră nimic sigur pentru judecarea militară a evenimentelor. Aici nu se știe pozitiv, că oare armata lui Kuropatkin disolvată în mici trupe neorganizate, a căzut până la ultimul om, ori de are șanse de retragere. Nici aceea nu se știe că oare Kuropatkin nu și-a început mai înainte retragerea spre Tielin și că deci trupele, ce le-a ajuns catastrofa și-au făcut datoria jertfei de sine a ariergardelor. Supoziția ultimă foarte puțin o iau în serios.

— Drumul, ce duce din Tielin Fusun a fost erii ocupat și peste tot nu se poate

inchipui, ca Kuropatkin să se poată retrage pe drumul, ce duce prin munți. De aceea zic Japonezii, că centrul și aripa stângă a armatei ruse e impresurată. Trebuie atribuită catastrofa faptului că legăturile telegrafice interne ale armatei ruse sunt foarte mance. Rușii numai tîrziu au aflat, că Japonesei au ocupat Sinminting și când nu mai puteau face nimic contra acestui fapt. *Armata rusă a pierit cea mai mare parte*. Mai multe foile anunță, că *numărul căzuților e 150.000; afară de astu, 50.000 Ruși au căzut prinși. Japonesei au impresurat complet Fusun și au tăiat orice comunicație a trupelor, ce le-au alungat de acolo. Trupele ruse sunt foarte demoralizate și în mici cete se retrag spre nord est*. Japonesei îi persecută; soldații ruși din timp în timp se opresc, fac șanțuri, ca să opriască goana prigonirilor și i-ar se duc mai departe. Dar trupele rusești nu vor fi în stare să se susțină între munți, fiind-că n'au adus cu sine nici un proviant și de nu vreau să piară de foame, vor trebui să iasă din ascunzători și să se prede.

Tokio. *Ministrul de război a felicitat pe Oyama, pe ofițeri și soldați. Oyama atribue în răspunsul său reușita împăratului și vitejiei armatei.*

Londra. «Daily Graphic» scrie, că se poate crede, că oficiul de externe rus a înștiințat pe guvernul francez, că *țarul Nicolae e gata să între în pertractări de pace*, presupunând, că i-s'ar da condiții cinșite. Schimb de note există privitor la asta între Rusia și guvernul francez. Se zice, că Rușii își vor prezenta condițiile Japoniei prin Anglia, întru cât aceasta nu ar fi fost până acum.

DIN ROMANIA.

Dl Dumitru A. Sturdza impliind Vineri 72 ani, M. Sa Regele a binevoit să însărcineze pe mareșalul Curții, dl general Priboianu, să-l felicite în numele Său.

Tot cu acest prilej M. Sa Regina a binevoit să-i trimită o frumoasă medalie cu efigia Sa.

vină. Toți sunt de vină, numai ele nu. Altcum pe ele nu le poți învinui, dar nici pe alții. În alte împrejurări deveniau altcum acele, ce sunt. Cursul vieții lor seamănă de minune unui altul. Istoria vieții uneia este și a celeilalte.

Ce e de făcut cu femeile aceste? Apoi ce să le faci altă, decât să le ierți, dar să le ierți să s'astepti ceva îmbunătățire, să le ierți pentru trecut și să le ierți pentru viitor. Rostand că câte-va fraze semnificative în gura principelui de Reichstadt, când muma-sa se acuza pentru relațiile sale cu Neuperg, că mama sa de pasere așa și așa a fost de nefericită. Sarah Bernhard poantează de tot frumos angajia iertătoare, compătimirea amară și ironia trist de fină. «Oublier, ma mere, vous publiez si vite» (Uită, mamă-mea, d-ta uși atât de ușor!) A uita, și a aștepta uitare pentru păcatele lor dela alții, a nu fi responsabil pentru nimic: iată totul ce umple aceste inimi de pasere, aceste minți de paseri fără ori ce pret.

Că aici nu poate fi vorba numai de o scădere intelectuală, ci de o slăbiciune bolnăvicioasă de minte, o dovedește și deasa întovășire a altor simptoame incidentale. Viața imbecilelor e impestriată de stări de agitare disorganizatoare, cari tradează cursul patologic, care începe cu zămislirea lor și se sfârșește cu moartea lor. Viața nervilor lor este des întrescută de multe trăsuri histerice, mai todeauna deosebită atragere pentru beuturile spirituale, în care privință și-aduc aminte de femeile nedezvoltate a popoarelor selbatice.

Femeia tină și de tot înțeleaptă, căreia am spus lucrurile aceste, mi-a replicat, că

apoi numiască-le domnul doctor femeile aceste așa cum vrea, stupide, dar să-mi spuți, că într'adevăr sunt ele bune de balamuc? Să fiți în balamuc cu mîntea deplină, adică după modul și simțul lor cu mîntea deplină, asta e ceva îngrozitor! Și că aceste se pot întâmpla și că s'a întâmplat, dovada cea mai bună e, că nu o dată au fost „eliberate” din balamuc atare femei despre cari au zis mai tîrziu și specialiștii de frunte, că n'au loc acolo. Dar oare puteți crede D-Voastră, că să fi ajuns atare dată o femeie într'adevăr înțeleaptă și vrednică în casa de nebuni, sau să fi fost reținută acolo? Și-apoi omenirea nu se împarte în înțelepți și nebuni, între cari două grupe stă gardul balamucului, dinlăuntru nebunilor d'în afară înțelepților după firea lucrului. Numai un disparent procent al femeilor stupide face cunoștință cu balamucul. Grosul lor trăiește afară de balamuc, se bucură de drepturi, de cari nu sunt demne, își dirig corabia vieții, și durere, adeseori și a altora fără ca să știe dirigia și destinul lor le mână inevitabil spre depravare. Psihiatrul nu-și ridică cuvântul admonitor căci nu e îndreptățit, dar nici nu-l întreabă nimeni, dar în privința aprecierii mentalității acestor femei, între doctorii nu există divergență de păreri, căci figurele tipului binecunoscut se seamănă reciproc cu o fidelitate fotografică în întreg și în detalii, în istoria vieții lor și în situația prezentă, în recunoașterea clinică a trecutului, în sincera părere de rău asupra prezentului și în dorința să nu ne ocupăm de trecutul lor, ci să ispitim numai starea lor actuală. În privința boalei nu există nici o îndoială, ci numai în privința, că

oare să se spună, ori nu. Ear publicul mare crede că aici stau față în față neștiința medicală și capacitatea superioară. Dar să fiți convinși, că dacă profesorii savanți s'adună să viziteze pe o femeie, în a cărei cronică scandaloașă văd simptome atât de bine cunoscute naintea psihiatrului, cari sunt chiar așa de infalibile ca și liniile frauenhofferiane ale spectrului, sunt deja cu totul în curat în privința aprecierii, mentalității femeii; numai de formularea părerii lor mai poate fi vorba, căci e o temă cam delicată să zici: „Doamna nu are loc în casa de nebuni, dar pentru aceea totuși e stupidă”. Numai să nu credeți, că vre-uneia dintr'aceste deținute „pe nedrept” i-se face într'adevăr ceva mare nedreptate, dacă petrece un timp oarecare în casa de nebuni. Nici că se simte ceva rău acolo. Măruntele trageri pe sfoară, prin cari cred, că eludează pe conducătorii institutului, rolul martirului, măruntele atenții mai ales din partea conlocuitorilor mai tineri satisfac pe deplin viața lor sărăcăcioasă intelectuală. Pe vecie și așa nu pot sta acolo. Sau institutul se urește de ele și le trimite acasă „ca vindecate și sănătoase” sau lor li-se urește de institut și fug, sau se lasă furate. Și rămân aceleși canalii cari au fost.

(Az Ujság).

Trad. de Idomeneus.

Un sfat pe zi.

Curățirea covoarelor. Se moaie o perie moale, dată prin săpun, într'o găleată cu apă rece amestecată cu puțin amoniac. Se freacă bine și covorul devine ca nou.

Deschiderea corpurilor legiuitoare.

Iată mesajul de tron, cu care s'a deschis Joi noua sesiunea camerei române.

*Domnilor Senatori,
Domnilor deputați,*

Simt în tot-dauna o viue mulțumire când mă găsosc în mijlocul Reprezentațiunii naționale, și deschizând întâia sesiune a acestei legislaturi, vă salut cu inima caldă, întruniți în Capitala Regatului.

Eștiți din noui alegeri, făcute sub o lege menită să asigure mai bine libera expresiune a voinței țării, Domniile-voastre sunteți mai în putință să cunoașteți adevăratele nevoi ale Statului și să munciți pentru întărirea și propășirea scumpele noastre Românii.

Politica prudentă pe care o urmăim într'un mod statornic ne-a atras increderea tuturor puterilor, al cărora neîncetată grijă este menținerea păcii. Sfortărilor lor datorim că pacea n'a fost turburată, cu toate greutățile din acele provincii ale imperiului Otoman, pentru cari România are un interes deosebit, prin ființa unei numeroase populațiuni de același neam și limbă, care trăiește acolo ca supusă credincioasă a Majestății sale Sultanului.

*Domnilor Senatori,
Domnilor deputați,*

Cea dintâi lucrare a Domniilor-voastre va fi votarea la timp a budgetului, căci buna cumpanire dintre venituri și cheltueli este nevoia de căpetenie a regatului. Pe lângă câte va legi legate cu budgetul, guvernul meu vă va supune legea vămilor și legea recensământului, cari nu mai pot fi amânate.

Convențiunea de comerț cu Germania, cea dintâi convenție încheiată pe baza noului tarif vamal, va fi supusă de îndată deliberărilor Domniilor-voastre. Alcătuită pe concesiile reciproce, ea așează pe doi-spre-zece ani regimul relațiilor economice, meru crescînde dintre noi și imperiul german. Nădăjdum că în curând noi convenții vor stabili relațiile noastre economice și cu alte State.

Agricultura noastră vede produsele sale expuse la urcarea neîncetată a taxelor de import în țările de consumație. Îi datorăm deci o deosebită îngrijire. În parte îi putem veni în ajutor, prin îmbunătățirea mijloacelor de transport. De aceea guvernul meu vă va prezenta legea drumurilor și legea căilor ferate județene și din inițiativă privată, cari, executându-se sub privegherea Statului, vor primi o subvenție din partea lui.

Anul care a trecut mi-a pricinuit o adâncă mâhnire prin seceta care a lovit într'un mod așa de crud populația rurală. Nu mai trebuie să fim surprinși nepregătiți. De aceea guvernul meu vă va propune o legiuire care să înlăture pentru viitor greutățile pe cari le-am întâmpinat estimp.

În ultimele decenii s'au făcut progrese în toate ramurile activității Statului. A venit acum timpul să se dea garanții mai mari în contra arbitrariului administrativ. Guvernul meu vă va prezenta, în acest scop, un proiect de lege care să organizeze recursul în contra tuturor actelor administrative cari ar călea o lege sau ar nesocoti un drept pozitiv. Curtea de Casație va fi chemată să împlinească această înaltă sarcină.

În legile polițiilor și comunelor rurale părțile relative la condițiile de admisibilitate și la stabilitate au nevoie de o nouă reglementare. Guvernul meu va propune modificări în acest sens.

Legea clerului are și ea trebuință de unele îndreptări pe cari le-a învederat experiența. Ele se vor supune Domniilor-voastre; nu vor schimba însă întru nimic temeliala unui edificiu care stă neclintit de 10 ani de zile.

Grija de căpetenie a țării a fost și este neîncetată pentru armată, fără de care ori-ce progres ar fi zadarnic. Guvernul meu, hotărât să întărească instrucția și să întregască și îmbunătățească armamentul și echipamentul, vă va propune sporirea treptată a alocațiilor budgetare, începând chiar dela acest prim budget. Tot în același scop se va întrebuița o parte din excedentul budgetar al anului diu urmă.

*Domnilor Senatori,
Domnilor deputați,*

Lucrările cari vor fi supuse la chibzuirea Domniilor-voastre sunt numeroase și însemnate. Am însă toată increderea că Domniile-voastre veți fi la înălțimea așteptărilor țării și veți dovedi din prima sesiune că noua legislatură este menită să lase urme din cele mai trainice în opera de dezvoltare statornică și așa de bine cuvântată a Statului român, cu care se fălește istoria națională din ultima jumătate de veac.

Dumnezeu că bine-cuvinteze lucrările Domniilor-voastre.

Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitoare este deschisă. Carol.

Post Festa.

Cu nespuse bucurie așteptam zilnic să-mi primesc foaia — „Tribuna“ — pe timpul cât a ținut campania electorală. Cîtînd multele rapoarte, mai ales din cercurile electorale ale comitatului Arad, inima-mi creștea de bucurie și de mândrie, văzînd atîtea sîrbători naționale, căci numai sîrbătorii naționale le poți numi acele manifestațiuni cari le făcea iubitul nostru popor, pe lângă iubiții săi candidați de deputați. Și oare care Român n'a tresaltat de bucurie, văzînd așa manifestațiune grandioasă pe lângă deputații noștri, așa primiri sîrbătorești, așa alipire pe lângă fratele său?

Dar ce zic? Au fost destui de aceia cari n'au priceput duhul vremii, cari s'au lăpădat de frații săi de un sânge, direct sau indirect. Dar știm noi că pădure fără uscături nu se află, și știm și aceea că economul aruncă în foc creanga cea uscată de pe pomul său.

M'a atins foarte neplăcut, și nu numai pe mine, dar și pe ori care Român de cîntă purtarea unor frunziși cărturari cari nu și-au priceput chemarea lor în aceste timpuri. Rectificări apoi au urmat destule, bună-oară părintele Romul Popoviciu din Selagieni, și acum ca și după alegerile dela congregație, se rectifică. Bine, bine, să credem ce zic domniilor în rectificări, dar și-i vorba Românului: „De unde nu este foc nu este fum“.

Duhul vremii a sosit, ceasul redeșteptării noastre naționale a bătut, dar vai mulți s'au făcut surzi și nu l'au auzit, „urechi au și nu vor auzi“ căci mulți au fost de aceia „cu 2 bani în 3 pungi“. Unde mai puni apoi rușinea ce-au mâncat-o acei cărturari a căror popor a priceput duhul vremii, a căror inimă s'a încălzit de cuvintele dulci ale fratelui său și a mers singur, — fără conducători la votare pentru sângele și neamul său.

Ferice de voi preoți și învățători din cercurile Chișineu, Șiria și Borșineu căci Vi-s'a dat ocaziune a Vă cunoaște poporul și a fi cunoscuți de popor, precum și a Vă manifesta focul sacru al inimii Voastre ce arde pentru neamul nostru mult asuprit. Voi ați fost la culmea misiunii Voastre. Voi în adevărați fost nenumați păstori sufletești, dar acum V'ați dovedit adevărați conducători naționali. De aceea încă odată: Ferice de voi!

Ei bine? Când avem astfel de conducători devotați, când avem o falangă puternică de advocați cu focul iubirii de neam în vine, un popor deștept, o mulțime de școale populare, o sumă frumoasă de școli superioare precum și o mulțime de institute bănești, acum credeți că o să piară Românul?

„De n'a perit Românul, când trei se aliază

Prin bule rușinoase cu negru jurământ

Să-l țină în sclăvie?“

Ei? Va pieri acum? Dar de unde?

Pe cât de mândri și însuflețiți au fost conducătorii din cele 3 cercuri amintite, pe atît de mândriți am fost noi cei din cercul Iosășelului, cărora soarta nu ne-a hărțit cea fericire să avem și noi candidat național, cărora nu ni-s'a dat ocaziune să pășim în fruntea poporului nostru, ci focul iubirii de neam ce zace în inimile noastre a trebuit să-l înăbușim în internul nostru.

Gurile rele spun, că frunzișii celor două provincii (Buteni și Halmagiu) ar fi fost cauza noii ne-am învrednicit a avea candidat național, sfătînd pe dl Petru Truța să-și retragă candidatura.

Nu vreau să scrutez, e adevărat sau această afirmație. Destul că noi regretăm mult această întâmplare, cu deosebire noi cești dornici de luptă națională. Astfel stînd împrejurările, poporul nostru a rămas prin kossuthiștilor, celor mai mari dușmani ai neamului nostru, căci noi am fost și mai departe pasiviști ca înaintea de aceasta, decât să mergem cu Szombati, candidatul guvernului și kossuthistul Parthay. Fosta-au însă destul precum mai ales din părțile Halmagiului, cari au luat parte la alegere, și anume pe lângă candidatul guvernului.

De-aceea din inimă regretăm noi cești nerți această împrejurare. Pe viitor însă voi să ne luăm și noi partea ce ni-se cuvine de alegeri. Sângele mi-se suia în față de rușine cîtînd atîtea și atîtea rapoarte din toate cercurile, care de care mai înălțătoare de inimă, mai ales din cele 3 cercuri, și numai despre cercul nostru nu cetiam nimic, ba cetiam rău despre el.

Drept aceea? Binecuvîntate să fiți voi măreți! Sămînța sămînată în voi să încolțască și rodiască însutit și imiit pentru fericirea poporului nostru. Dea ceriul ca să fiți de bucurie și auguri pentru viitorul neamului românesc! Necuvîntați să fiți voi luptători naționali și întreaga armată națională.

Preotul S. dela C.

Biblioteca „Casinei române“ din Cluj.

De mult își propuseră cei chemați să înălțeze o bibliotecă în „Casina română“ din Cluj. Dar realizarea ei s'a amînat din an în an! Cădările cele multe, romanele cumpărate cu programul și multele cărți nefolositoare pline praf pîrea, că moșteniseră pe vecie dulapul, care erau așezate!

În fine statornica fictivă deveni în această realitate!

Venitul ce-l avu tinerimea din seratele petrecerile aranjate îl exploata exclusiv pentru înființarea și îmbogățirea bibliotecii.

Un apel călduros făcut din partea tinerimii universitare către Academia Română fu încoronat de un succes strălucit. Ilustra societate s'a grăbit a ne trimite 96 volume de cărți valoroase.

Acest dar marinos tinerimea nu-l pot răsplăti astfel decât cu adânci mulțămite.

O bucurie nemărginită să produse în studențimea noastră când ilustrul profesor de universitate N. Iorga să grăbi a răspunde apelului adresat Domniei Sale prin donarea a trei opuri autografe.

Numărul cărților în anul acesta s'a sporit cu 126 volume și visul nostru e să-l duplicăm până la sfîrșitul anului, sperînd natural, că o să ne iubesc și pot sprijini bibliotecă noastră nu vor întîrzia de a ne da mîna de ajutor.

Facem apel călduros către toți stimabili studenți, a ne trimite din cărțile dumnealor, câte un exemplar, fie din cadrul beletristicii, al științelor sau al filosofiei! Totodată aducem la cunoștința onor. public românesc, că venitul petrecerilor aranjate tinerimea universitară acum în 11 Martie a. c. st. n. e destinat de factor pentru înflorirea bibliotecii, care și-a luat avînt atît de frumos.

Că n'am putut procura mai multe cărți paralele, cauza e de aflat în aceea, că studenții e lipsită de mijloace materiale, și pe lângă rezultatele petrecerilor aranjate în anii trecuți, făcut pe mulți din mecenații noștri a ne călăuzi. Dovadă profitul petrecerilor aranjate în 1904, care n'a fost nici mare nici mai puțin decât de 22 coroane.

Sperăm însă, că Domniile noștri mecenați vor uita trecutul și apreciînd prezentul vor promițător ne vor sprijini după putință!

Cluj, 8 Martie 1905.

Vasile Clajar,
preș. tin.

Voicu Nițescu,
bibliotecar.

(Casina română Deak-Ferencz 4, Kolozsvár).

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stoffe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — *Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brunn.*

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

SPECIALITĂȚI
de
STOFFE ENGLEZE
COLORATE
PENTRU VESTIMENTE

ARAD. piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Martie n. 1905.

— **Proces de presă.** „Drapelul” scrie: In procesele noastre anunțate în n-rul 144 a tr. al „Drapelului”, judele de instrucție din Timișoara amănunt alaltăeri acuzațiilor scriptul de acuză procurorului regesc din Timișoara observând, în decurs de 8 zile pot să facă excepții în contra scriptului de acuză. Acuzații sunt: dl. diacon Mihail Gașpar ca autor pentru articolul secundar „Ne trebuiesc sapte” din n-rul 97 și pentru articolul secundar „Dare e ținta?” din n-rul 98 a tr.; dl. Dr. Ștefan Petrovičiu ca autor pentru articolul de fond din n-rul 99 a tr., ear dl. Corneliu Jurca ca redactor responsabil pentru articolul de fond „De mortuis...” din n-rul 97 a tr. Delictul ar fi: „agitațiunea „naționalităților române din Ungaria” în contra Maghiarilor. Precum suntem informați, acuzații nu se potosi de dreptul de a face excepții în contra scriptului de acuză și așa în curând se va ține și pertractarea finală!

— **Soartea lui Gorki.** Gorki în Riga lucrează foarte stinguincios. Sănătatea îi e restabilită. Proiectul i-se va pertracta în Riga. Guvernul rus — nu știe nimic de o oare-care cauză a lui Morozov, fiindcă doar Gorki are casă în Petersburg și depuneri de bancă.

— **Căsătoria principelui Victor Napoleon.** Prințesa i-a succedat regelui belgian Leopold să zăbovească căsătoria principelui Victor Napoleon cu principesa Clementina. Din Paris se anunță, că principesa a abzis de a lua de soție pe principesa belgiană Clementina. Fosta împărăteasă Eugenia a încunostiințat pe principe, că nu-i permite să încheie o căsătorie contra voinții regelui belgian.

— **Impăratul Wilhelm și Japonezii.** Impăratul Wilhelm a ținut o vorbire zilele trecute în Berlin, în care vorbire a laudat foarte mult și nespusa iubire de patrie a Japonezilor.

— **Vizita din Londra.** În Serbia e privită cu răbdare vizita principelui Ferdinand la Belgrad, despre care vizita recunoșc, că stă în legătură cu referințele din Macedonia. Drept, principelui Ferdinand nu și-a dus cu sine și ministrul de externe, de oare-ce el însuși conduce politica externă a Bulgariei. Foile din Belgrad vorbesc aproape exclusiv numai despre această vizită. „Veceria Novosti”, care e dușmană Bulgariei, scrie în termeni asprii contra guvernului belgian, care lasă, ca Bulgaria să conducă destinele acestui țării.

— **Villa de vară a lui Zola** — asil. Vestea vine din Medan, care a fost martora nașterii și mai renumite opuri ale lui Zola și care a devenit pe atâți nemuritori (membrii ai instituției franceze), a devenit asil. Văduva lui Zola a decis să fie asil pentru femeile funcționarilor.

— **În atenția emigranților.** Ministrul interioară a trimis deodată două circulare către toate serviciile administrative. Ambele circulare arată condițiile emigrării și amarele disiluzii, la care se espuse cel ce emigrează. Unul din circulare vorbește pe oficii, ca prin oamenii lor să clarifice pe cel-ce cer pașuș, și peste tot să aducă la cunoștința poporului, că referințele de lucru din Statele-Unite nu-s favorabile, așa că dacă emigranții nu vreau să-și părăsească planul, vor avea mari neplăceri. Celalalt circular spune, ca emigranții să dea de știre populațiunii, ear celor ce cer pașaport să le spună personal, că guvernul belgian a dat poruncă, că numai acei emigranți care pot trece frontiera prusă, carei sunt provăzute cu biletul vre-unei societăți de navigație belgiană legal recunoscută și cu bilet de drum belgian până unde voiesc să meargă. Trebuie apoi să aibă atâția bani, ca în caz, de nu i-se permite să rămână acolo, să se poată întoarce în țară. Suma asta pentru persoane sănătoase, este 10 ani face 480 coroane, pentru persoane bolnave 10 ani 120 coroane. Ori-ce emigrant străin, care nu împlinește condițiile astea, trebuie să plătească prin o stație, care îl ține în evidență, de cinci stațiuni sunt Misowitz și Ratibor.

— **Don Quichotul dela Brașov,** de când l'a cuprins spaima, continuă să combată în contra unei minciuni — inventate tot de el! Ci-că deputații Români, ori mai bine: clubul naționalităților, ar fi hotărât, la propunerea lui Russu Șirianu, ca limba protocolară a consfătuirilor „să fie exclusiv cea maghiară”. Și trage-l, la „mica cronică” — lui Russu Șirianu, pe coloane lungi și late, întregul vocabular de injurii și batjocuri, încât desfidem ca cea mai rea babă de pe Tocile să-l poată întrece.

În numărul dela 8 c. al ziarului nostru am arătat că deputatul Russu Șirianu nici n'a fost de față la constituirea clubului naționalităților, ci împreună cu Dr. T. Mihali era la Cehul-Silvaniei. Nu putea dar să facă nici un fel de propunere privitoare la limba protocolară a clubului. Gazeta brașoavelor, cu toate acestea și în numărul seu din urmă se năpustește asupra directorului ziarului nostru și pe trei coloane îl face — cum se zice la Brașov — cu ou și cu oțet... Și nu-i alineat, în prosa magului de sub Tâmpa, în care să nu-l amestece la mijloc și pe — Slavici.

Bietul mag: atât de mult crede și acum că dacă nu venea Slavici să facă „Tribuna” din Sibiu, Românimea întreagă era să se închine după semnele baghetelor sale, încât și azi după ce ani de-a rândul a stricat o vale de cerneală „combatând” (?) pe Slavici, tot nu-l rabdă sufletul să nu-l ia pe vârful penel sale veninoase.

Se înțelege: Russu, nepotul lui Slavici, trebuie „combătut” (?) cu atât mai înverșunat, cu cât și el stă în fruntea unui ziar și a contribuit astfel ca, nici după plecarea lui Slavici, Don Quichotul dela Brașov să nu se poată impune ca singurul regulator al vieții politice române.

D'aci ura și meschinăria bătrânețelor cari în loc să fie senine, se mențin debitând sudălmii și se sting în perfidie ordinară.

Nu ne mirăm însă: secătura dela Brașov a combătut în nesfârșite articole întreaga luptă și strădanie a celor-ce se adunaseră în toate conferințele dela 1892 încoaci. De ce s'ar gena să scrie în contra noastră și a directorului nostru? Se vede că știe și d-sa că nu-l ia nimeni în serios.

— **Hymen.** Maria Șova născ. Bancasiu și Ioan D. Șova, licențiat în drept, căsătoriți. București. Felicitările noastre.

— **Aurora Drăgan Petru** Minișan fidanțați. Șag (Timiș) Oravița.

Multe felicitări.

— **Greva dela tunelul Simplon.** Am scris, că tunelul Simplon va fi deschis cu festivități extra-ordinare. Prologul festivităților îl formează o veste contrară. O depeșă din Viena spune următoarele: Din Iselle se anunță, că lucrătorii dela intrarea de sud a tunelului s'au pus în grevă, deși agenția telegrafică elvețiană nu știe nimic despre aceasta. Ori-cum stă lucrul, greva va fi potolită în mod pacific. Deschiderea solemnă va fi în 28 Martie n. Regele italian va fi reprezentat prin Toma, principele de Geneva.

— **Greva teatrelor din Madrid.** Toate teatrele orașului Madrid s'au pus în grevă. Pricina grevei e, că guvernatorul prin un ordin curios a oprit reprezentarea de atârzi piese, cari ține peste 10 ore. Foile din Madrid au pornit adevărat război de presă contra guvernatorului, își bat joc de ordinul lui, dar guvernatorul nici că-i pasă.

— **Sinuciderea unei dame.** În noaptea de Vineri spre Sâmbătă s'a sinucis în mod îngrozitor în Budapesta soția președintelui tablei regesti, Dr. Antoniu Vavrik. Era neurastenică, avea teribile dureri de nervi și se vede, când s'a sinucis, n'a fost în mîntea întreagă, ci cuprinsă de un atac de nervi. A sărit noaptea la trei ceasuri de pe catul al doilea în curte; imediat a și murit.

— **Călător nebun.** În Paris zilele trecute a făcut mare senzație un birjar care în o lungă cămașă albă de noapte sta pe capra trăsorii. Polițaii au crezut, că-i nebun și i-au poruncit să oprească. Birjarul însă foarte agitat a ripostat polițaiilor:

— Băgați de samă, fiindcă călătorul meu are revolver încercat la sine.

În trăsură era într'adevăr un bărbat numai în cămașă și ismene, cu fața posomortită, care a întins revolverul spre polițaii, ce se apropiu. Pe nebun l'au momit polițaii să iasă din trăsură; l'au dus la poliție, unde a spus și birjarul, că nebunul cu revolverul l'a silit să îmbrace cămașa de noapte. Nebunul a fost arestat.

— **Plata ministrilor.** Ministril prusiaci, cari aveau până acum o plată de 36.000 mărci la an, au capătat o urcare a plății cu 14.000 mărci. Comisia financiară a camerei pruse fără multă discuție a primit proiectul. Au spus, că plata ministrilor stabilită în 1816 e foarte mică față de suferințele de scumpete de acum. Au ameliorat și penzia ministrilor ridicând-o dela 12.000 la 18.000 coroane.

— **Sinucidere la telefon.** Un oficiant cu rang mare dela Standard Oil Company, zilele trecute a luat o mare doză de morziu, iar când a văzut, că puterile îi slăbesc, a mers la telefon să-și încunostiințeze soția. Nefericita nevastă abia mai putând răsulla, de jumătate leșinată a putut auzi la telefon, cum îi slăbește bărbatu-său glasul, cum horecâște și cum se prăbușește la pământ. Căci până când a venit ea cu un medic în oficiu, bărbatu-său era deja mort.

— **Cursuri de stupărit.** Ministrul agriculturii a încunostiințat alspanatul comitatului nostru prin un rescript, că în anul acesta va fi în Gödöllő curs de stupărit de 6 (șase) săptămâni pentru apropierea practică a cunoștințelor stupăritului. Cursul ține din 1 Maiu — 21 Maiu pentru micii proprietari agricultori, din 22 Maiu — 11 Iunie pentru gornici, din 15 Iunie — 28 Iulie pentru preoți, din 1 Iulie — 21 Iulie și din 24 Iulie — 13 August pentru învățători și în fine din 18 August — 31 pentru femei. Scopul cursurilor e să dea prilej ascultătorilor să-și câștige cunoștințe practice de stupărit și să-și învețe a-și pregăti ei însuși instrumente. Pentru fie-care curs se primesc câte 20 de ascultători, cari vor avea întreținere gratuită. Petițiile pentru primire trebuiesc date cu o lună înainte de începerea cursului adresându-le ministrului de agricultură.

— **Emigrări peste Hamburg.** În luna Februarie au emigrat peste Hamburg în America 31.047 persoane; până când în anul trecut nrul emigranților a fost numai 15.646. În anul acesta au emigrat de tot 55.579, — în anul trecut 27.497. Dintre emigranții două treimi au fost din Austro-Ungaria.

— **Banul ca propagator al baccilelor.** Un interesant proiect de lege au depus înaintea congresului din Washington. În acest proiect cer congresului, ca banii murdari și învechiți să-i scoată din folosință, din motivul că acești bani ar propaga baccilele. Dr. Darlington alătură acestui proiect interesante date, adunate de medicul de spital Dr. Park. Arată că banii de metal și hârtie în mare măsură propagă boalele epidemice. Materia metalică ce o conțin banii de metal, dacă o ajunge, baccil, prin umezeala acesteia se descompune și se formează un periculos teren cu baccile; pe banii de hârtie însă pier mai curând baccilele. Esperiențele făcute asupra unei sume de bani din cassa unei bănci, sunt următoarele: peste tot a găsit pe un penny 26, pe un dinie (10 cent) 40, pe un ban de aur 1250 și pe un ban murdar de hârtie 73.000 baccile vii. A constat și aceia că baccilele de tuberculosă trăiesc o lună întreagă pe banii de hârtie, ear pe bani de metal numai 24 ore, și în multe casuri a arătat că prin bani se propagă mai ușor boalele contagioase.

— **„Pronia cerească” în Rusia.** În Petersburg se vorbește mult despre o frasă din manifestul țarului publicat în 3 l. c. Fragmentul din chestie e următorul: „— Provedința, a cărei cărări sunt neexplicabile, earăși a aflat de bine a supune Rusia la grele încercări”. „Pronia cerească”, aceste două cuvinte joacă mare rol în istoria Rusiei. De câte-ori au constrâns preafinalta autocrație, și s'a întâmplat vre-o mare lovitură de stat, totdeauna s'a atribuit provedinței. Chiar și exemple se aduc la aceasta din istoria Rusiei. În noaptea de 11 Martie a anului 1801 au asasinat pe țarul Paul. Asasini au fost func-

Dr. VICTOR D. GRAUR

medie universal, profesor cvalificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făcl. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

ționari înalți de curte. În ziua următoare s'a publicat manifestul țarului Alexandru I., care se începea astfel: „Voia proniel cerești a fost, să ne răpească prea iubitul nostru tată“. În trecutul îndepărtat asemenea a fost vorbă adesea despre prevedință. Țarul Petru III. asemenea a murit asasinat în anul 1762 Iul. 11. Șapte zile în urmă țarevna Ecaterina a dat un manifest în care earăși spune că *provedința divină* a chemat la sine pe soțul ei. Și tot așa, adesea „*provedința divină*“ este invocată mai ales când cel dela Curte au săvârșit crime ori că ei înșiși sunt în mare strâmtoare.

— **Milionară sinucigașă.** În Honolulu s'a înveninat în zilele trecute o dșoară cu numele Staudford, care avea o avere de 50 milioane. Dovadă, că oamenii bogați nu-'s totdeauna și mulțumiți și fericiți.

— **Lunaticul.** Interesant caz de somnambulism s'a întâmplat zilele trecute în un suburbiu al Londonului, în Sokwell. Cazul e așa de extraordinar, că abia are pârche. Francis Bake, fost detectiv, într'o dimineață ca somnambulism s'a sculat din pat, și-a luat revolverul din castăn și a pușcat de două ori asupra soției sale, fără ca să știe, ce face. Ochii îi erau închiși și dinții strînși la olaltă. De pe fața lui se vede, că doarme și în somn par'că se afla în o situație desperată. Gloanțele au străbătut în fluierul piciorului drept al femeii. Mrs. Bake a fost rău rănită, dar pe lângă toate durerile a mai avut atăta putere să smulgă revolverul din mâna bărbatului-său. A mai durat încă vre-o 5 minute, până ce s'gduindu-l l'a adus la cunoștință. Deșteptat s'a înfiorat de ce făcuse. Pe femeie au dus-o în spital, ear contra bărbatului s'a pornit cercetare. Dar atât poliția, cât și medicii sunt convinși, că au de a face c'un somnambul. Odată dormind a dus în coridor întreg mobilierul odăei. De multe ori nopți întregi cutreeră pe străzi. Poliția a socotit, că e un făcător de rele; s'a dovedit însă, că doarme și a fost eliberat. A mai spus, că peste tot nu-și aduce aminte, de ce a făcut.

— **Liferarea de semințe pentru stat.** Secretarul de stat din ministerul de agricultură dl Géza de Makfalvay acum câte-va zile a cercetat însoțit de dl Ioan Șerban, director de domenii reg. stabilimentul central al depositului de sămințe al lui Edmund Mauthner, liferant aulic ces. reg., Budapest, Rottenbiller-utza 33, și a comandat o mare cantitate de trifoi și lucernă pentru stat. Cu acest prilej s'au uitat domniul cu interes la întreg stabilimentul, unde acum în sezonul de primăvară efeptuesc expediția de semințe un personal de 140 persoane.

— **Cine e chinuit de reumatism, podagră, vājăit de urechi, migrenă?** Dacă pătimizește cineva de morburile acestea, folosească crucea dublă electro-magnetică inventată de dl Albert Müller (Budapesta, V. Vadasz u. 42/K.) Nr. 86.968, care produce rezultate uimitoare în privința morburilor amintite mai sus.

Epistolele de mulțumită sunt numărare, dovedind toate efectul uimitor produs de această cruce, cum se poate vedea aceasta, între altele, și din epistola d-lui Ludvig Veiser, organist în Pojon.

AVIS:

Banca Națională a României aduce la cunoștința dlor acționari că pe lângă cei 30 lei de fiecare acțiune, ce a împărțit deja ca dividendă, le va mai plăti încă la 85.35 de fiecare acțiune.

Plata se va face în toate zilele de lucru, dela orele 10 dimineața până 3. d. a., atât în administrațiunea centrală a băncii în București, cât și la sucursalele și agențele ei.

Bibliografie.

A apărut nr. 7 din „Organul periodic oficial al reuniunii învățătorilor români din Arad etc.“

A apărut: Sămănătorul (20 Febr.) cu următorul sumar:

„Sămănătorul Revistă Literară Săptămânală“ Redacția și Administrația: Strada regală Nr. 6 (Hotel Union). București. Exemplarul: În țară 20 bani în străinătate 25 bani. Abonamentul anual: În țară 10 lei, în străinătate 12 lei.

CRONICA EXTERNĂ.

Rusia și Extremul-Orient.

Svonurile persistente din zilele trecute, circula într'adevăr la Petersburg, cu deosebire în societatea cultă. Nu numai liberalii le exploatează dar nici societatea înaltă nu mai e azi atâta de ostilă pe ei. Evident aceste svonuri vor fi neînțetate desmințite, și nu se va putea să nu fie, căci nu e admisibil ca Rusia să facă în acest moment pace altfel decât în urma unei intervențiuni a Japoniei, sau după o victorie serioasă.

Intoarcerea opiniei publice în favoarea păcei nu pare însă trecătoare, ci, dimpotrivă întemeiată pe o amănunțită studiere a intereselor Rusiei. Pretutindeni se discută astăzi un document, ce datează numai de cinci-spre-zece luni, dar a cărui importanță nu poate fi trecută cu vederea. E vorba de un memoriu făcut cu puțin înaintea de începerea războiului de către un înalt personagiu rus, foarte în curent cu lucrurile din Extremul-Orient.

Autorul memoriului își pune cinci întrebări, și fie-căreia din aceste întrebări el răspunde cu probe și negativ.

Iată întrebările:

- 1) Are Rusia nevoie de a poseda, în Oceanul Pacific, un alt port de cât Vladivostok?
- 2) Rusia putere continentală, poate deveni în același timp și putere maritimă?
- 3) Manciuria intră în sfera de influență a Rusiei în Extremul-Orient?
- 4) Stăpânirea Manciuriei promite Rusiei o îmbogățire și o creștere de forțe?
- 5) Rusia are interes a împiedeca pe Japonia să se întărească pe continent?

Răspunzând primei chestiuni autorul memoriului se silește a proba, cu cifre, imensa superioritate a portului Vladivostok față de Port-Arthur și Dalny. Fără îndoială, zice el, pentru un vapor ce vine din porturile Chineze, Dalny este cu trei zile mai aproape ca Vladivostok, ceea ce, a 500 ruble cheltueli pe zi, constituie o economie de 1500 ruble. Socotind, însă că, pe pământ, Vladivostok este de Kharbin cu 153 verste mai aproape de cât Dalny, și socotind cheltuiala transportului pe liniile ferate, găsim că, pentru a transporta 5000 tone din porturile chineze la Kharbin prin Vladivostok, se cheltuește cu 7.680 ruble mai puțin de cât a le transporta la Kharbin prin Dalny.

Dacă vasele de comerț, în loc să vină dinspre sud, ar veni dela răsărit, din America, Vladivostokul este cu două zile mai aproape pentru aceste vase de cât Dalny și economia la un transport de 5000 tone ar fi de 10.680 ruble.

De altă parte portul Vladivostok este imens și admirabil adăpostit de natură, pe când Dalny este deschis tutulor vânturilor dela Nord și dela Nord Est, puțin adânc și fără cea mai mică apărare naturală. Să mai adăogăm că dela Vladivostok la Kharbin drumul de fier străbate 548 kilometri de teritoriu chinez și 233 de teritoriu rus, pe când dela Dalny la Kharbin drumul de fier străbate 943 kilometri de teritoriu chinez. Ar fi foarte ușor de apărat linia dela Vladivostok, în vreme ce (cele întâmplare în 1900 au probat-o în deajuns) linia dela Dalny și Port-Arthur este la bunul plac al unei rebeliuni locale.

În privința argumentului „apei libere“ continuă autorul memoriului, el nu e de loc serios. Este adevărat că la Dalny apele nu îngheață; ele sunt însă adese pline de stourile formate la nord de Taliën-Wan și împinse cu violență de vânturi. Cât despre portul și rada dela Vladivostok apa îngheață, ce e dreptul dar numai timp de două sau cel mult trei luni pe an: perioada de imobilizare a lor naturală este deci mai scurtă decât la Cronstadt. Se știe însă că, grație vapoarelor sfărîmătoare de ghiață, cari menajează un canal practicabil în tot timpul iernei, portul din Petersburg înregistrează un tonagiu de opt ori mai ridicat ca portul din Vladivostok. Nimeni n'are dreptul să creadă, că ghiața poate fi un obstacol într'adevăr serios. Pe Pacific, ca și pe marea Baltică, ajunge de a se întrebuița vapoare sfărîmătoare de ghiață apropiate nevoilor locului; astfel portul va fi liber în ori-ce timp și cheltuelile cu transportul mărfurilor destinate Siberiei vor fi simțitor micșorate.

(Va urma.)

MUSTANGERUL NEGR

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Colonelul Magoffin era un vechiu Statului Tennessee, ear' tatăl său venise în ținut cu d'alde Aarding, Robertson și De aci provenise sentimentul patriotic, care-l căuse să dea noștimei copile cu păr blond nume puțin cunoscut.

Nepotul și nepoată-sa erau copiii unei rori, care găsise un soț și o nouă patrie în țările cele mai îndepărtate ale Sudului, în țara Luiziana.

Aceasta explică fața mai oacheșă, mai și trăsăturile mai delicate ale tinerei creole, numia „verișoară“ pe drăguța Tennessee. Numele ei era Luiziana Dupré.

Cu toată deschilinirea între persoanele compuneau această grupă de emigranți, între dânsele destulă homogenitate și asemănare pentru ca un observator să recunoască în ei pe membrii unei și aceleiași familii, al căru șef era colonelul Magoffin.

Locul, unde poposiseră, la ordinul său o câmpie plană ușor închinată în spre Nord. Acest loc semăna mai mult cu o grădină ornamentație, sau cel puțin cu o pașiște, cu câtă de pământ luată la întâmplare, în care unei livezi întinse, pustii și mai ales necultivați.

Se înălțau câteva buchete de arbori la o mică distanță. Erau un fel de avale sau oaze, care pe ici, pe colo, anunțau călătorii imensele întinderi de păduri, ale căror preșe este peria, vastă și plină ca o mare liniștită.

— Acest loc par'că ne convine adăzise colonelul, îndată ce se opriseră la caravanei. Nu văd trebuința să căutăm pe parte un alt sălaș; nici unul n'ar putea fi plăcut și mai bine situat decât acesta. Ce master Strother? Nu ești de părerea mea?

— Iertați, colonelule, sunt de aceeași păreri răspunse personajul, căruia i-se adresa întrebare și care era înaltul călăreț, îmbrăcat în homespun arămiu, și înarmat cu o pușcă de doi metri proptită de umărul stâng.

Apoi, apropiindu-se de dl Magoffin, colonelul răspunse lui printr'un semn din cap apro și continuă:

— Nici eu nu cred, că se poate găsi bine. Aproape de aci este un riu, de unde vom putea lua apă cu ușurință pentru dobitoacele noastre; apoi, uite, pășune cu sință. Spațiul liber ne înconjoară și ne are trebuință nici măcar de o lovitură de vânt. Acest pământ odată arat și cultivat sunt sigur va produce ori-cât humbac vom vrea și în escelentă calitate.

Apoi, încheiă el întorcându-se spre colonel care mărgineau rîul pe malul opus, nu va să mergem departe pentru a vîna urșii și să fără să vorbesc de iepuri, curcani sălbatici și alte animale prețioase pentru blana lor. Lonele, după părerea mea, ceea-ce ai mai de făcut este să iei în arândă terenul, pe care ne-am oprit.

— Și d-ta, Eugen, ce crezi? întrebă colonelul pe tinărul său nepot. Pământul pare roditor, în acest loc, și s'ar potrivește pentru tura tutunului și a bumbacului; cred că ne aflăm într'o țeară destul de călduroasă pentru producțiunea trestiei de zahăr. Poziția e bună selă. Pescuitul și vînatul ne vor da destulă de lucru. Ce crezi, să vedem?

Colonelul se întorsese spre tinăr, care din Luiziana, se presupunea, că cunoaște destul de bine țările indispensabile unui pământ destinat producțiunii trestiei de zahăr. Dar Eugen nu așteptă puțin lungel întrebări a unchiului său: înțelesese că pentru a se apropia de trăsura de căruță în care se afla prețiosul obiect al preocupărilor sale, încântătoare sa verișoară Tennessee.

Puțin cam supărat, colonelul se apropiă de rîndul său, de cele două fete, și puse din nou aceeași întrebare celor trei tineri deodată.

— Haide, dați-vă părerea asupra acestui loc, copii mei!

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Un candidat de avocat

momentan aplicare în cancelaria sub-
ului. Cu ofertul să mi-să comunice și
știle.

Dr. Aug. Straitariu
advocat.

(Hátszeg) Hațeg [com. Hunedoarei]

Publicațiune.

In 26 Martie 1905 st. n. la 11 oare
esarenda localul de boltă din edi-
soalei gr. or. din Avrig (cottul Szeben)
de licitațiune publică. — Acest
se află în centrul comunei.

Condițiunile de licitare se află și se
vedea până în ziua licitărei la preșe-
de comitetului parochial gr. or. din
(Szeben megye).

Avrig, în 11 Martie 1905 st., n.

I. Nicolae

președintele comitetului parochial.

Subscrisa vād. Frank Vilmosné cu
duce la cunoștința on. public, că în
unei prietinesți înțelegeri a repăsit
sa firmă Menráth și vād. Frank.
stodstă aduce la cunoștința că își
magazinul bogat și corăspunzător
mai multe pretenții de monumente
ma in piața Boros-Béni Nr. 3, unde
comanda tot felul de monumente
meră albă și sură, granit, syenit
brador precum și monumente de
meră roșie din țeară, toate aceste
efine ca până acum le recomandă on.

Primește ca și până acum tot felul
ruri de sculptură, cari ca și până
se efeptuese sub conducerea dlui
Belloni în teritoriul propriu dia
Karolina.

Protegierea on. public o cere și de-
ca cu deosebită stimă:

vād. Frank Vilmosné

Bijuterii, oroloage, aur călcat

requisite de argint, seduli de ama-
re cumpără pentru prețurile cele mai
ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

orul cel mai efțin de cumpărare de
bijuterii și oroloage.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Ciasornicar și Giuvaergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fa-
bricantilor Glashutten din Elveția. Exclusiv
singur. Ciasornice cu precisiune. 550

Atențiune!

Dacă dorești ghete bune, efține și fine
atunci le cumpără din prăvălia de ghete
pentru dame și domni a lui **Brecksu**
Károly de pe piața Arpád Nr. 5 (edifi-
ciul bisericii izraelite) unde comanda se
efectuase mai punctual.

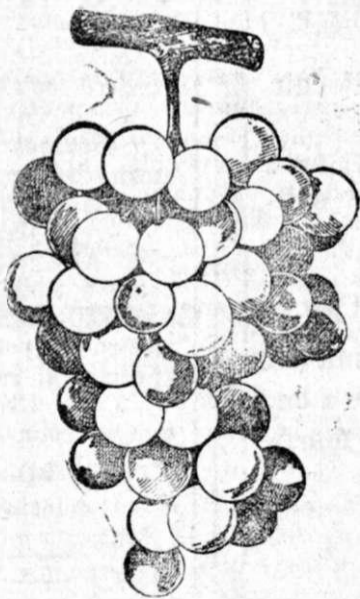
Se pot căpăta totfelul de ghete con-
fecționate în atelierul meu. Rog binevoi-
torul concurs al onoratului public, cu de-
osebită stimă

Brecksu Károly

516

pantofar.

Plantațiune de vie 420
cu ocasiunea Milleniului maghiar Nagyósz.

Prețurile cele mai culante.

Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dăinuitori
va avea cel ce va cere gratuit catalogul
cu prețuri al culturai de vițe de vie celei
mai mari maghiare, care a fost întemeiată
cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea
statului.

P. T

Am onoare a aduce la cunoștință sti-
matului public din loc și din provincie că
în atelierul meu de

fabricarea paturilor și a cuptoarelor
primese efectuarea a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit

tot asemenea

mutarea și repararea lor
pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit **sobe de maiolica ș. a.** în
toate culorile și prețurile.

Rugând pentru binevoitorul concurs rămân
cu stimă

Borai Gyula

524

fabricant de paturi și cuptoare

Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

Vindecarea deplină a boalelor secrete.

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gingașă
a se presenta odată în persoană pentru că cu ajutorul
instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla pune-
tual locul, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât
de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza
acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care
ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face
acasă fără de a-și împedeoca ocupațiunile. Dacă cineva
nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu
deamăruntul și după ce va fi esaminată va primi deslu-
șirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea
în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răs-
puns După încheierea curei, au la see scrisorii se ard
repreșă se retrimit.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special
al drului **Palócz**, medic de spital (Budapesta VII Kere-
pesi-ut 10) unde cu bunăvoința și conștiințiositate capătă
ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra viciilor sale
unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc,
trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. **Palócz**
vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din funda-
ment cu metoda sa proprie de vindecare și casurile
cele mai neglijate, boalele de beșică, de țeve, de testicule,
de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisul-
lui, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce
se țin de organele secesuale femești. Pentru femei e sala
de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă
înșuși dr. **Palócz** dela 10 ore în. a. până la ameză).

Adresa: Dr. **Palócz** medic de spital, specialist
Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Compactor român în Arad.

Subscrisul imi iau voe a aduce la
cunoștința onor. public român, că reîntors
din străinătate m'am stabilit în Arad, str.
Weitzer János Nr. 7, unde mi am des-
chis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiat cu mașinele cele mai nouă și mai
perfectionate, sunt în plăcuta poziție a e-
fectui ori ce lucrări atingătoare de această
bransă *dela cele mai simple până la cele
mai fine legături de lux.* asemenea pentru
legături *protocoale p. cancelarie, cărți bise-
ricești, cărți de rugăciuni* pentru prea o-
norații domni preoți, în tomuri singura-
tice ori în partii de ori-ce mărime, pe
lângă asigurarea unui serviciu *solid, prompt
și ieftin.*

În speranța, că onor. public român
mi va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distincă stimă

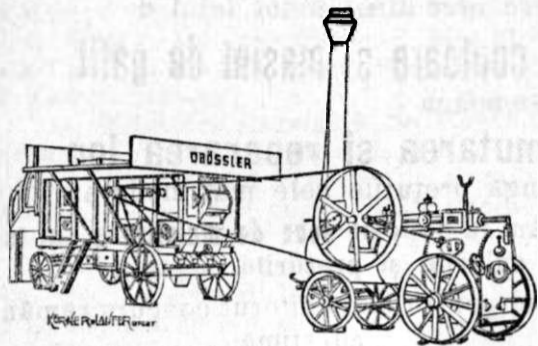
Iustin Ardelean,
compactor.

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grăpă de vapor, imblăce cu vapor, imblăce de mână și (járgányos) motoare de ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă condițiunile favorabile de plată. —

Se trimite cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

Prăvălie pentru mânuși și suspensorii a lui

HUBATSCHEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Bancii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiunilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

308

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună. Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se garantează pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de ca a întrebuințarea de apă nesiposă ori murdară nu abzie ser. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi cănepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai mici.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni nr. 6
o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangamente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdezna

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

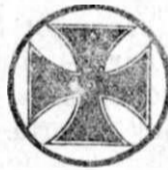
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, furturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, sâmbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udui în pat, răscenză, înarumia, epilepsia, circula-

ție neregulată a sângelui, tra multor altor boale, tractare normală a mese se vindecă prin elect. Invenția acestui aparat că vindecă cu numai în timp, ei introduce

in corpul omenesc binefăcătoare, când pe deoparte cu succes boalele afătoare pe de altă parte e cel se scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că am vindecă boale vechi de 20 ani.

In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părți cari prețuese cu multumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea atestate. Pacientul care în decurs de 45 zile nu se va vindeca de ratul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba mea. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât în Austro-Ungarie a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere apreciat și răspândit.

Chiar și înfăințata ostraordinară a crucii mele electrice o recomandă cu înțetize.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 3.

folosibil numai la copii și la femei de

— — — tuție foarte slabă. —

Local central principal de vânzare și expedare pentru și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadder

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma înprotocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magaziului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

In urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune suficient mă află în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când imi iau voia a recomanda noua mea între prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate inexceptionabile.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapiesier.